

Refleksoterapia

Kwartalnik
2010
nr 1

ISSN 1689-8087

9 771689 808003

Od Redakcji

uwzględnieniem refleksoterapii.

Refleksoterapia dzieli się na dwa systemy: makrosystem i mikrosystemy. Makrosystem oparty jest o założenia tradycyjnej medycyny chińskiej, na bazie której mamy do czynienia z takimi technikami, jak: akupunktura, akupresura, moksas, elektropunktura i wiele innych sposobów oddziaływania na punkty chińskie. Do makrosystemu refleksoterapii należy także japońska odmiana akupresury, czyli shiatsu. Mikrosystemy refleksoterapii oparte są o powiązania neurofizjologiczne pewnych stref na stopach, rękach czy małżowinie usznej (aurikuloterapia) z określonymi narządami i częściami ciała. Ten dział refleksoterapii często określany jest na świecie pojęciem refleksologii.

Drugim obszarem zainteresowań Redakcji jest terapia manualna, czyli osteopatia i chiropraktyka. Pragniemy ukazać historię i rozwój metod terapii manualnej w Polsce i na świecie. Kwartalnik otwiera się

Kwartalnik „Refleksoterapia” poświęcony jest w głównej mierze popularyzacji metod medycyny naturalnej, ze szczególnym

także na inne metody leczenia alternatywnego, m.in. na bioenergię. Do obszaru tego zalicza się dotyk terapeutyczny Polarity, BSM, Reiki. Zagadnienia bioenergii często mają powiązania z radiestezją medyczną.

Chętnie przyjmujemy do druku ciekawe opracowania dotyczące ajurwedy, jogi, mudr, masażu orientального, aromaterapii, technik relaksacji i medytacji, terapii vacuum (baniek), apiterapii, tapingu kinezjologicznego, fizykoterapii, SPA-Wellness, mikrokinetyterapii, chromoterapii, homeopatii i ziołolecznictwa.

Drukować będziemy także prace z zakresu szeroko rozumianej rehabilitacji medycznej.

Autorów prac obowiązują reguły zamieszczone w Regulaminie Wydawniczym Czasopisma „Refleksoterapia” określone przez firmę wydawniczą „JET”. Pierwszeństwo w druku będą miały prace oryginalne publikowane w dziale o charakterze naukowo-badawczym. Pozostałe kategorie to prace pogładowe, metodyczne, historyczne, kazuistyczne, recenzje, tłumaczenia i listy do Redakcji.

Redaktor Naczelny

Prof. dr hab. Tadeusz Kasperczyk

„Reflexotherapy” quarterly is devoted mainly to the popularization of methods of natural medicine, with particular focus on reflexotherapy.

Reflexotherapy consist of two systems: macrosystem and microsystems.

Macrosystem is based on the assumptions of traditional Chinese medicine, on the basis of which we deal with such techniques as: acupuncture, acupressure, moxa, electropuncture and many other ways of affecting Chinese points. The macrosystem of reflexotherapy included also a Japanese variation of acupressure, that is shiatsu. Microsystems of reflexotherapy are based on the neurophysiological connections of certain areas on feet, hands or auricle (auriculotherapy) with particular organs and parts of body. This part of reflexotherapy is often called reflexology.

Our second area of interest is manual therapy, that is osteopathy and chiropractic. We would like to present the history and evolution of methods of manual therapy in Poland and in the world. The quarterly is also open to other methods of alternative treatment, among others: bioenergy. This area

includes Polarity therapy touch, BSM, Reiki. Bioenergy issues are often connected with medical dowsing.

We readily accept to print interesting papers concerning ayurveda, yoga, mudra, oriental massage, aromatherapy, relaxation and meditation techniques, vacuum therapy (cupping glass), apitherapy, kinesiology taping, physical therapy, SPA-Wellness, microkinesiotherapy, chromotherapy, homeopathy and phytotherapy.

We will also print papers covering a wide range of issues connected with medical rehabilitation.

Authors of the papers should follow the „Rules Concerning” publishing in the periodical „Reflexotherapy”, defined by publishing company „JET”. Priority in print will be given to original papers published in the section of scientific--research character. The remaining categories of papers are: illustrative, methodological, historical, casuistic, reviews, translations and letters to the Editor.

Editor-in-Chief

Prof. dr hab. Tadeusz Kasperczyk

Spis treści

Tomasz Fiałkowski i wsp.

Termowizja – niektóre możliwości diagnostyczne w fizjoterapii

Tadeusz Kasperczyk

The role and place of unconventional medical methods in health promotion

Janusz Kołodziejczyk

Klawiterapia

Igor Murawow i wsp.

Medycyna niekonwencjonalna – konkurencja czy współdziałanie?

Grzegorz Olkowski, Ilona Ślężyńska

Diagnostyka zespołów bólowych kręgosłupa lędźwiowego metodą McKenziego (MDT)

Paulina Orzeł-Zagórska, Tomasz Zagórski

Watsu® Provider – nowa propozycja dla ośrodków SPA

Jarema Paduszyński

Polscy pionierzy medycyny chińskiej – niezwykle ich dokonania oraz historia życia

Edyta Róża Pałka

Technika Aleksandra – jej wpływ i oddziaływanie na organizm człowieka

Edyta Szczuka

Terapia kamertonami. Historia, budowa kamertonu, techniki zabiegowe (część 2)

Agnieszka Śliwka, Roman Nowobilski

Muzykoterapia wspomaga leczenie chorych na astmę oskrzelową

Tomasz Wałek

Wody mineralne w Polsce (część 1)

Tadeusz Kasperczyk

Charakterystyka meridianów osierdza (IX) i potrójnego ogrzewacza (X)

Jarosław Bajera

Aplikatory

Agata Pluszyńska, Mikołaj Bielański

Europejskie Seminarium Naukowe...

Tomasz Fiałkowski, Tomasz Szurmik²,
Paweł Lizis³, Karol Bibrowicz⁴

TERMOWIZJA – NIEKTÓRE MOŻLIWOŚCI DIAGNOSTYCZNE W FIZJOTERAPII

THERMOVISION – SOME DIAGNOSTIC POSSIBILITIES IN PHYSIOTHERAPY

¹ BESKIDZKA WYŻSZA SZKOŁA UMIEJĘTNOŚCI W ŻYWCU, ² ORTO-MED W BIELSKU-BIAŁEJ

³ ŚWIĘTOKRZYSKA SZKOŁA WYŻSZA W KIELCACH, ⁴ WYŻSZA SZKOŁA EDUKACJI I TERAPII W POZNANIU

STRESZCZENIE / SUMMARY

W związku z rozwojem techniki pojawiają się nowe, nieinwazyjne możliwości diagnostyczne, które można wykorzystać w fizjoterapii. Termowizja, czyli specjalny rodzaj telewizji, wykorzystując technikę termografii, rejestruje promieniowanie podczerwone emitowane przez obiekty będące w jej polu widzenia. Atrakcyjność i nieinwazyjność tego rodzaju badania wykorzystywano pierwotnie do celów obronnych w armii i w związku z tym w 1952 roku powstała pierwsza kamera termograficzna wykorzystywana do celów wojskowych. Technika badań w podczerwieni w zastosowaniach medycznych rozpowszechniła się z końcem lat 70-tych. W związku z szybkim rozwojem techniki cyfrowej i odkrywaniem nowych możliwości diagnostycznych duże zainteresowanie tą metodą przejawiają nauki biomedyczne. Powstają nowe systemy służące prognozowaniu i diagnostyce klinicznej.

W pracy przedstawiono niektóre urządzenia służące do diagnostyki klinicznej w fizjoterapii oraz niektóre możliwości wykorzystania ich w konkretnych schorzeniach. Termowizja jako narzędzie diagnostyczne jest pomocna w terapii skolioz. Poszerza również możliwości z zakresu wykrywania i określania wydolności żył na przykład w rehabilitacji chorych z objawami Raynauda. Może służyć również do oceny stopnia wydolności krążenia w kończynach dolnych, a co za tym idzie – stanowić pomoc w doborze i planowaniu zabiegów fizjoterapeutycznych. Jest pomocna w ocenie skuteczności stosowania prądów Traberta. W niniejszej pracy autorzy przedstawili konkretne przykłady wymienionych wyżej możliwości zastosowania tego zjawiska.

In connection with the development of technology there are new, non-invasive diagnostic possibilities that can be used in physiotherapy. Thermovision is a special type of television which uses the technique of thermography and records the infrared radiation emitted by objects that are in the field of view. Attractiveness and non-invasive character of this type of survey was originally noticed in the army and therefore in 1952 the first infrared camera used for military purposes was built. Engineering research in medical infrared spread in the late seventies. Due to the rapid development of digital technology a lot of interest manifested by this method evinces in biomedical research. The new systems for clinical diagnosis and prognosis are created.

The work presents some of the devices for clinical diagnostics in physiotherapy and some possible uses in specific diseases. Thermovision as a diagnostic tool is helpful in the treatment of scoliosis. It extends the possibility of detecting and identifying the capacity of the blood vessels, for example, in the rehabilitation of patients with Raynaud's syndrome. It can also be used in assessing the degree of cardiovascular endurance in the legs and thereby assists in the selection and planning of physiotherapy treatments. It is helpful in assessing the efficacy of Trabert current therapy. In this work the authors presented specific examples listed above, and use of this phenomenon.

Tadeusz Kasperczyk

THE ROLE AND PLACE OF UNCONVENTIONAL MEDICAL METHODS IN HEALTH PROMOTION

COLLEGE OF HEALTH PROMOTION IN KRAKOW

SUMMARY

The article touches the issue of cooperation of two areas of medicine: alternative and traditional. The latter is also called modern or academic. The authors

of the paper opt for the need of scientific studies and cooperation of these two areas of medicine for the patient's good.

Janusz Kotodziejczyk

KLAWITERAPIA

KLAVITHERAPY

CENTRUM MEDYCZNE „OMNIBUS” W LUBSKU

STRESZCZENIE / SUMMARY

Autor pracy przedstawia klawiterapię wg dra Ferdynanda Barbasiewicza. Metoda ta powstała w latach osiemdziesiątych dwudziestego wieku w Polsce i od tego czasu jest doskonała i nauczana przez jej autora. Jest metodą diagnostyczno-terapeutyczną z grupy terapii odruchowych. Jej podstawą jest znajomość akupunktury we wszystkich jej odmianach, jak też znajomość anatomii i fizjologii układu nerwowego. Efektywność jej to efektywność procesów samoregulacji, samonaprawy, regeneracji – czyli samozdrowienia organizmu. Badanie efektów jej działania to badanie zmian natury biochemicznej, biofizycznej, czynnościowej itp. dające badaczowi głęboki wgląd w naturę żywej materii. Stosowanie klawiterapii w rutynowym leczeniu to niezwykła satysfakcja i przygoda lekarska. Satysfakcja – bo stosowanie jej daje często niezwykle zaskakujące zmiany prowadzące do spektakularnych popraw i wyleczeń, a przygoda – bo wykorzystując zjawiska samozdrowienia, uważny i wrażliwy terapeuta zaczyna dostrzegać to, co dotąd pomijał lub lekceważył, a co okazuje się istotą życia.

The Author of the work presents klavitherapy according to the doctor Ferdynand Barbasiewicz. This method came into being in the eightieth years of twentieth age in Poland and was perfected and taught by her author from this time. This is therapeutic & diagnostic method from the reflexive therapies group. The acupuncture is a basis of the method and the knowledge of anatomy and the physiology of the nervous arrangement. The efficiency, it's efficiency of the processes of the self-regulation, self-reparation, regeneration – that is the autotreatment of the organism. The investigation of the effects of it's working, it's investigation of the changes of the biochemical, biofizical & functional nature letting the deep insight in the nature of the alive matter to the explorer. Applying klavitherapy in rutin treatment, given a doctor unusual satisfaction and medical adventure. The satisfaction – because it's applying gives often unusually surprising changes leading to spectacular improvements and recover, and the adventure – because using phenomena of autotreatment the attentive and sensitive therapist begins to perceive this what he skipped so far or disregarded, and what turns out to be the essence of the life.

Igor Murawow, EŃa Bulicz, Aleksiej Kwaczkow

MEDYCYNA NIEKONWENCJONALNA – KONKURENCJA CZY WSPÓŁDZIAŁANIE?

ALTERNATIVE MEDICINE – COMPETITION OR COOPERATION?

WYŻSZA SZKOŁA NAUK SPOŁECZNYCH I TECHNICZNYCH W RADOMIU,
KRYMSKI PAŃSTWOWY UNIWERSYTET MEDYCZNY IM. S.I.GIEORGIEWSKIEGO W SYMFEROPOLU (UKRAINA)

STRESZCZENIE / SUMMARY

Kwestia podjęta w problemowym artykule profesora Tadeusza Kasperczyka o metodach alternatywnych we współczesnej medycynie (8) jest wyjątkowo ważna nie tylko dla oceny tych metod. Jest niemniej ważna także dla rozumienia sytuacji istniejącej w systemie naszej, naukowo uzasadnionej wiedzy medycznej.

The tuning forks therapy usage seems to be a quite new method of therapy, applied mainly in the alternative medicine practice. The aim of this work is to present the kinds of tuning forks in psychosomatic therapy and ideas of their usage referenced to principles and norms in the science and classical medicine.

Grzegorz Olkowski¹, Ilona Ślężyńska²

DIAGNOSTYKA ZESPOŁÓW BÓLOWYCH KRĘGOSŁUPA LĘDŹWIOWEGO METODĄ MCKENZIEGO (MDT)

DIAGNOSIS OF LUMBAR SPINAL PAIN SYNDROMES ACCORDING TO THE METHOD OF MCKENZIE (MDT)

¹ GABINET REHABILITACJI KRĘGOSŁUPA I MASAŻU PROFIZJO W WARSZAWIE, ² ŚUM W KATOWICACH

STRESZCZENIE / SUMMARY

Celem artykułu jest przedstawienie diagnostyki zespołów bólowych kręgosłupa lędźwiowego metodą McKenziego.

The aim of the article is to present a diagnosis of painful lumbar spine by McKenzie method.

Paulina Orzeł-Zagórska¹, Tomasz Zagórski²

WATSU® PROVIDER – NOWA PROPOZYCJA DLA OŚRODKÓW SPA

WATSU® PROVIDER – A NEW OFFER FOR SPA RESORTS

¹ STOWARZYSZENIE ROZWOJU TERAPII WODNYCH WATSU POLSKA

² INSTYTUT TRENINGOWY HANDSON W KRAKOWIE

STRESZCZENIE / SUMMARY

Szybko rozwijająca się na całym świecie branża SPA poszukuje coraz to bardziej nowoczesnych zabiegów celem zdobycia nowych klientów. Terapia Watsu wykorzystująca ciepłą wodę do holistycznego podejścia do człowieka staje się ciekawą ofertą dla ośrodków SPA. Kształcenie terapeutów Watsu jest czasochłonne i kosztowne, dlatego też opracowano specjalny program Watsu Provider, opisany w niniejszej pracy.

Fast growing Worldwide SPA business is looking for new treatments to attract new clients. Watsu therapy which uses warm water for holistic approach to human body becoming an interesting offer for SPAs. Watsu Practitioner's training is long lasting and expensive process, and it was developed a special Watsu Provider program described in this paper.

Jarema Paduszyński

POLSCY PIONIERZY MEDYCyny CHIŃSKIEJ – NIEZWYKŁE ICH DOKONANIA ORAZ HISTORIA ŻYCIA

POLISH PIONEERS OF THE CHINESE MEDICINE – THEIR UNUSUAL ACHIEVEMENTS AND THEIR LIFE STORIES

GABINET REHABIITACJI REHAMED W KRAKOWIE

Celem artykułu jest przedstawienie początku medycyny chińskiej w Polsce, a zwłaszcza ukazanie życia i niezwykłych dokonań ludzi, których zalicza się do pionierów polskiej akupunktury. Ludzie ci wnieśli olbrzymi wkład w rozwój i kształt dzisiejszej polskiej medycyny która rozwijając się, nieustannie czerpie z medycyny Dalekiego Wschodu. Michał Boym (polski misjonarz) jest najbardziej interesującym badaczem chińskiej medycyny renesansowego świata.

The aim of the article is showing the beginnings of the Chinese medicine in Poland, and especially showing the lives and achievements of unusual people who are among the pioneers of the Polish acupuncture. These people contributed to the development and shape of the contemporary Polish medicine which, while developing continuously, still benefits from the medicine of the Far East. Michał Boym (a Polish missionary) is the most interesting researcher of the Chinese medicine of the Renaissance world.

TECHNIKA ALEKSANDRA – JEJ WPŁYW I ODDZIAŁYWANIE NA ORGANIZM CZŁOWIEKA

THE ALEXANDER TECHNIQUE AND ITS INFLUENCE AND EFFECT ON THE HUMAN ORGANISM

SZPITAL MIEJSKI SPECJALISTYCZNY IM. NARUTOWICZA W KRAKOWIE

STRESZCZENIE / SUMMARY

Publikacja jest przybliżeniem techniki Alexandra osobom zainteresowanym własnym rozwojem i poszukującym sposobów lepszego radzenia sobie z problemami życia codziennego. Technika ta uczy pozbawionej emocji obserwacji własnych zachowań, dostrzegania błędnych nawyków, odzyskiwania naturalnych reakcji, koordynacji i płynności ruchów.

Kluczowe cechy charakterystyczne dla techniki Alexandra zakładają likwidację wzmożonego napięcia i doskonałą ekonomię ruchu. Poprzez likwidację napięć i błędnych schematów ruchowych wykonywanie codziennych czynności odbywa się w bardziej naturalny i ergonomiczny sposób.

Przedstawiono historię powstania techniki Alexandra, metodykę zajęć, badania naukowe oraz piśmiennictwo.

The paper introduces the Alexander Technique to people interested in their own development and searching for ways of dealing with everyday problems more effectively. This technique teaches us an unemotional observation of our own behaviour, spotting wrong habits, recovering natural reactions, coordination and smoothness of movements. Fundamental characteristics of the Alexander Technique involve elimination of increased tension and perfect movement economy. By eliminating tensions and wrong motor patterns, you can do your everyday activities in a more natural and ergonomic way. The history of the origins of the Alexander Technique, methodology of classes, scientific research and literature have been presented.

Edyta Szczuka

TERAPIA KAMERTONAMI (CZĘŚĆ 2)

TUNING FORKS THERAPY – PART II

AWF WE WROCŁAWIU

STRESZCZENIE / SUMMARY

Terapia kamertonami ma swoje źródło w muzyce i diagnostyce medycznej. Jako metoda medycyny wibracyjnej uwzględnia komplementarność człowieka na poziomie ciało-umysł-dusza oraz konieczność poszukiwania harmonii w celu odzyskania bądź wzmocnienia stanu zdrowia. Do nadzwyczajania ciała wykorzystuje się kamertony bez obciążników, z obciążnikami przedłużającymi emisję dźwięku bądź kamertony z możliwością regulacji częstotliwości. Stosowane w tej terapii różne techniki zabiegowe mają charakter diagnostyczny lub profilaktyczno-leczniczy. Terapię kamertonami można w chwili obecnej traktować jako otwartą, ewoluującą metodę, która daje możliwość pracy w różnych systemach leczniczych.

The tuning fork therapy originates in music as well as in the medical diagnostics. As an acoustic-vibration method concerned the vibratory medicine takes into account the human complementariness on the body-mind-soul level and the necessity of harmony for the recovery or reinforcement of health. This kind of therapy uses the tuning forks without weights and with weights prolonging the sound lasting time as well as the tuning forks with the frequency adjustment. Different therapeutic methods practiced in this therapy have diagnostic or prophylactic and remedial nature. The tuning fork therapy could be considered to be open and developed method with the wide spectrum of usefulness in various remedial systems.

MUZYKOTERAPIA WSPOMAGA LECZENIE CHORYCH NA ASTMĘ OSKRZELOWĄ

MUSIC THERAPY SUPPORTS TREATMENT OF PATIENTS WITH ASTHMA

¹ AWF W KRAKOWIE, ² CM UJ W KRAKOWIE

STRESZCZENIE / SUMMARY

W dobie holistycznego spojrzenia na człowieka także holistyczny, coraz bardziej kompleksowy, staje się program leczenia chorych na astmę. Dla jego skuteczności zasadne jest podejście terapeutyczne do chorych, obejmujące zarówno sferę cielesną, jak i psychiczną. Sfery te wzajemnie na siebie oddziałują. W leczeniu chorych na astmę stosuje się (obok farmakoterapii) zabiegi fizjoterapii oddechowej oraz różnego rodzaju oddziaływania psychoterapeutyczne, oparte także na technikach relaksacji, mające na celu poprawę stanu emocjonalnego chorych. Jedną z metod uzupełniających program leczenia jest muzykoterapia.

Przegląd doniesień związanych z zastosowaniem muzykoterapii w leczeniu chorych na astmę stanowi przedmiot niniejszego opracowania.

Nowadays the holistic view on human being is valid, that is why it is also preferred to use holistic, comprehensive treatment program. It is thought that making the program successful needs treatment approach for both body and psyche which influence each other. That is the reason why in asthma management pharmacology, pulmonary rehabilitation and different kind of psychotherapy methods are used together to get relaxation and improvement of psychological state of patients. One of these relaxation method, which is a part of treatment program is music therapy.

The overview of researches connected with implementation of that method for subject with asthma is the item of present article.

Tomasz Wątek

WODY MINERALNE W POLSCE – CZĘŚĆ I

MINERAL WATERS IN POLAND – PART 1

GÓRNOŚLĄSKA WYŻSZA SZKOŁA HANDLOWA W KATOWICACH

STRESZCZENIE / SUMMARY

Celem poniższego artykułu jest przedstawienie znaczenia wód mineralnych występujących w Polsce w lecznictwie. Dokonano zbilansowania występowania wód mineralnych w Polsce, wraz z krótką charakterystyką najpopularniejszych uzdrowisk w kraju.

The aim of the publication is to describe the importance of mineral waters in Polish health service. The existence of mineral waters in Poland was balanced within a short characteristic of the most popular health resorts in the country.

Tadeusz Kasperczyk

CHARAKTERYSTYKA MERIDIANÓW OSIERDZIA (IX) I POTRÓJNEGO OGRZEWACZA (X)

*DESCRIPTION OF PERICARDIUM (IX)
AND TRIPLE WARMER (X) MERIDIANS*

AWF W KRAKOWIE

STRESZCZENIE / SUMMARY

Opis czwartej pary meridianów, tj. osierdzia (IX) i potrójnego ogrzewacza (X) oraz lokalizacja punktów kanałów IX i X.

W kolejnych numerach kwartalnika zostaną zamieszczone następne meridiany.

Description of the fourth pair of meridians, i.e. pericardium (IX) and triple warmer (X) as well as localization of IX and X channel points.

The next issues of the quarterly will describe other meridians.

Jarosław Bajer

APLIKATORY

APPLICATORS

„APLIMEDICA” S.C.

Agata Pluszyńska, Mikołaj Bielański

EUROPEJSKIE SEMINARIUM NAUKOWE W RAMACH PROJEKTU „PRODUKT SPA W KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ”

AWF W KRAKOWIE

www.jet.media.pl
www.jet.sklepok.pl